

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

18.6.2026 г.

X COA26-BK66-5368/18.06.2...

Пер.№

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ
СЪВЕТ

ДОКЛАД

от

общински съветници в Столичен общински съвет

Относно: Създаване на постоянна експозиция „Алея на бесарабските българи“ в пространството на метростанция „Бесарабия“

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ, УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

С решение на Столичния общински съвет метростанция „Витиня“ беше преименувана на „Бесарабия“. Това решение представлява изключително важен исторически и дипломатически жест към една от най-големите и най-заслужили български общности извън пределите на родината – бесарабските българи, които повече от два века съхраняват българския език, култура, традиции и национално самосъзнание. За стотиците хиляди наши сънародници в Украйна, Молдова и по света това е признание за тяхната дълбока историческа връзка с България и за огромния им принос към българската държавност, образование, наука и култура.

За да придобие това решение завършен вид и да изпълни изцяло своя образователен и културен потенциал, е необходимо наименованието на станцията да бъде обвързано с подходящо визуално и информационно съдържание. Настоящият доклад е по [идея](#) на няколко бесарабски и

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

таврийски българи, като има и внесено писмо с №74950/ 16.06.2026 13:56:55 в деловодството на Столична община. Предлагаме в пространството на метростанция „Бесарабия“ да бъде изградена постоянна експозиция под надслов „Алея на бесарабските българи“. Тя ще представя най-видните личности от бесарабската българска общност чрез портрети, архивни снимки, кратки биографични текстове и историческа информация.

Подобна практика за превръщане на метростанциите в пространства на историческа памет и гражданско образование съществува в редица европейски столици. София има възможност да създаде първото по рода си обществено пространство в България, което по достоен, съвременен и интерактивен начин представя приноса на бесарабските българи към изграждането на съвременната българска държава.

В първия етап на експозицията се предвижда включването на следните ключови исторически личности:

- **Александър Малинов** (с. Пандаклия / Орихивка, Украйна) – министър-председателят, провъзгласил Независимостта на България на 22 септември 1908 г.;
- **Генерал Данаил Николаев** (гр. Болград, Украйна) – патриарх на българската армия и изключителен строител на съвременните ни въоръжени сили;
- **Генерал Иван Колев** (с. Бановка / Баннивка, Украйна) – легендарният защитник на Добруджа и баща на българската конница;
- **Академик Александър Теодоров-Балан** (с. Кубей, Украйна) – първи ректор на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и създател на съвременната българска филологическа школа;
- **Професор Димитър Азура** (с. Чушмелий / Криничне, Украйна) – видният историк, учен и един от основоположниците на българското висше образование;
- **Генерал-лейтенант Георги Азура** (с. Чушмелий / Криничне, Украйна) – първият български офицер с юридическо образование, командир на

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

Владайския отряд в Сръбско-българската война (1885 г.) и автор на Химна на Негово Величество Царя;

- **Олимпий Панов** (гр. Тараклия, Молдова) – български революционер, офицер и началник на артилерията по време на Сръбско-българската война;
- **Димитър Греков** (гр. Болград, Украйна) – изтъкнат български политик, юрист и 10-ти министър-председател на България;
- **Димитър Мететелов** (с. Камчик, Украйна) – генерал-майор, военен юрист, Главен военен прокурор и председател на Софийския военен съд.

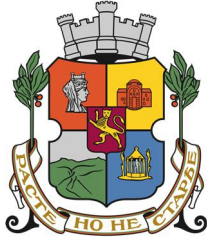
Концепция и обхват на експозицията: Експозицията ще бъде разположена в пешеходните зони/вестибюлите на метростанцията, като няма да възпрепятства трафика на пътници. Тя ще включва:

1. Информационни пана с портрети, архивни снимки и документи.
2. Карта на историческа Бесарабия с обозначени български населени места, откъдето произлизат десетките държавници и просветители.
3. Кратки биографични текстове на български и английски език.
4. Интегрирани QR кодове, водещи до дигитална платформа с детайлна информация за личностите.

За подготовката на съдържанието и събирането на историческите материали ще бъде осигурена пълна експертна подкрепа от граждански организации (в т.ч. инициативата „Бесарабски фронт“, Центъра на бесарабските българи в България, Културно-просветното дружество „Родолубец“), като в процеса ще бъдат привлечени общини, музеи и културни институции от Болград, Кубей, Криничне, Баннивка, Орихивка и Тараклия.

Финансови средства: За изпълнението на решението не са необходими допълнителни финансови средства от бюджета на Столична община.

Всички разходи по проектирането, изработката и монтажа на експозицията ще бъдат поети чрез целеви дарения и финансиране,

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

осигурено от партньорските организации и общността на бесарабските българи, без финансова тежест за „Метрополитен“ ЕАД или Столична община. „Метрополитен“ ЕАД следва единствено да съгласува техническия проект и да предостави пространството.

Предложеното решение не противоречи на действащите национални нормативни актове и подзаконови документи на Столична община.

С оглед на гореизложеното, считаме предложението за целесъобразно, с висока културно-образователна стойност и обществено полезно.

Приложение:

Писмо Алея
Бесарабски Българи.

Възстановим подпис

X

Бойко Димитров

ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИК

Възстановим подпис

X

Веселин Калановски

ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИК

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

ПРОЕКТ

РЕШЕНИЕ

№.....

на Столичния общински съвет

от/...../2026 г.

За: Създаване на постоянна експозиция „Алея на бесарабските българи“ в пространството на метростанция „Бесарабия“

На основание чл. 21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Дава съгласие за изграждане на постоянна културно-историческа експозиция „Алея на бесарабските българи“ в пешеходните пространства/вестибюлите на метростанция „Бесарабия“.
2. Възлага на Изпълнителния директор на „Метрополитен“ ЕАД, съвместно с направление „Култура, образование, спорт и младежки дейности“ на Столична община, в срок до 4 (четири) месеца от влизане в сила на настоящото решение, да съгласува техническия и художествен проект за разполагане на експозицията.
3. Проектът по т. 2 следва да включва информационни пана, архивни материали, историческа карта и дигитални информационни носители (QR кодове), представящи делото на видни държавници, военачалници и просветители от бесарабската общност (в т.ч. Александър Малинов, ген. Данаил Николаев, ген. Иван Колев, акад. Александър Теодоров-Балан, проф. Димитър Агура и др.).
4. Всички дейности по проектирането, изработката, доставката и монтажа на елементите на експозицията се извършват изцяло за сметка на външно финансиране (дарения и партньорски програми),

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска №33, Тел: 02 93 77 591,

Уебсайт: council.sofia.bg

без финансова тежест за бюджета на Столична община и
„Метрополитен“ ЕАД.

5. Изпълнителният директор на „Метрополитен“ ЕАД да информира Столичния общински съвет за реализирането на експозицията в 14-дневен срок от нейното откриване.

Настоящото решение е прието на заседание на Столичния общински съвет, проведено на/...../2026 г. и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

Председател на Столичен общински съвет:

Юрист от администрацията на Столична община: